

Jura ved BYOD og når skoler udlåner computere

Computere, tablets m.m. kaldes tilsammen for *devices*. Når en skole muliggør, at elever tager deres egne devices med i skole kaldes det Bring Your Own Device (BYOD).

Ønsker om at elever skal medbringe egne devices til skolen giver anledning til en del usikkerhed og ulovlig forvaltning. Det samme gælder, når skoler udleverer devices til elever, der ikke ønsker at medbringe eget device. Formålet med dette dokument er at skabe klarhed over juraen.

Dokumentet består primært af en opsummering af juraen med henvisninger. Hvad to afsnit angår, har jeg ikke kunnet finde juridiske kilder, og jeg har derfor skrevet min egen opfattelse af retstilstanden. Det gælder afsnittet "*Kvaliteten af et udleveret device*" samt afsnittet "*Når hjemmeopgaver kræver internetforbindelse – med og uden eget device*".

Dokumentet gælder alle folkeskoler. Slutningen af afsnittet "*Kvaliteten af et udleveret device*" er dog specifikt for Københavns Kommune, som nævnt deri.

Dokumentet er udarbejdet af mig i forbindelse med mit frivillige arbejde som næstformand i Skole og Forældre København, hvor vi har fået henvendelser fra skolebestyrelsesmedlemmer om ulovlig forvaltning vedr. BYOD og udlån. Jeg har lavet det fordi vi mener, at der er et stort u-udfyldt behov for et dokument med denne jura. Jeg er ikke jurist, men jeg har været grundig ved udarbejdelsen af dokumentet og det er efter min bedste overbevisning korrekt. Hverken jeg eller Skole og Forældre København tager dog juridisk ansvar for dokumentets rigtighed – det er ulønnet arbejde vi udfører. Hvis du finder noget, som du mener er forkert, så send mig en e-mail. Hvis der bliver opdaget fejl, så vil jeg rette det og publicere en ny version med en nyere dato i undertegningen herunder.

Den nyeste version af dette dokument kan findes på www.skole-foraeldre-kbh.dk. Pt. ligger det under "*Materialer*", "*Lovstof, vejledninger og skabeloner*".

15. november 2017

Anders Høgsbro Madsen, ahm@novolog.dk
Skole og Forældre København

Mindre tilføjelser maj 2021, Anders Høgsbro Madsen

Den overordnede jura

"Alle børn i den undervisningspligtige alder har ret til fri undervisning i folkeskolen."
[[Grundloven § 76](#)]

"De nødvendige undervisningsmidler skal stilles vederlagsfrit til rådighed for eleverne."
[[Folkeskoleloven § 19](#)]

"Alle udgifter til folkeskolens undervisning m.v., herunder [...], påhviler kommunerne, for så vidt der ikke er lovhjemmel for, at udgifterne helt eller delvis påhviler staten eller andre."
[[Folkeskoleloven § 49](#)]

Indholdsfortegnelse

Den overordnede jura.....	1
Indholdsfortegnelse.....	2
1. Kan skolerne stille krav om BYOD?.....	3
1.1 Hvad med hjemmearbejde og devices i hjemmet?.....	3
2. Skolens forpligtelse til at stille devices til rådighed.....	3
2.1 Aftaler og evt. erstatning når skolen stiller devices til rådighed.....	3
2.2 Kvaliteten af et udleveret device	4
3. Forsikringsforhold – med og uden eget device.....	5
4. Når hjemmeopgaver kræver internetforbindelse – med og uden eget device.....	5

1. Kan skolerne stille krav om BYOD?

En skole må gerne åbne op for, at elever kan medbringe egne devices. Men skolen kan ikke kræve, at elever selv medbringer devices:

"Folkeskoler kan ikke kræve at eleverne medbringer deres egen computer i timerne." [Kilde: [Folketingets ombudsmand, 26. august 2010](#)].

Og det skal fremgå helt klart i kommunikationen med hjemmene:

"...det er kommunernes og de enkelte folkeskolels ansvar at denne retsopfattelse klart og tydeligt kommunikeres til forældrene så de ikke føler sig forpligtet eller presset til at lade deres børn tage deres egen computer med i skole. Det ville ifølge ministeriet være kritisabelt hvis en folkeskole skabte tvivl om hvilken retstilstand der gælder på området." [Kilde: [Folketingets ombudsmand, 20. august 2010](#)].

"Der må ikke herske tvivl hos forældrene om hvad der gælder" [Kilde: [Folketingets ombudsmand, 26. august 2010](#)].

Det er ikke nok, at stille devices til rådighed for dem der ikke kan medbringe egen computer:

"Hvis undervisningen er baseret på brug af computer, skal skolen stille computere gratis til rådighed for elever der ikke ønsker at benytte egen computer." [Min understregning, Kilde: [Undervisningsministeriet og Folketingets ombudsmand, 20. august 2010](#)].

1.1 Hvad med hjemmearbejde og devices i hjemmet?

Men kan heller ikke kræve, at elever har adgang til devices hjemme. Hvis f.eks. computer er nødvendig til hjemmearbejde, så skal der tilbydes computer uden for den normale skoletid:

"... hvis en skole forudsætter brug af computer til løsning af hjemmeopgaver, skal skolen stille computere til rådighed for de elever som ikke ønsker at bruge egen computer. Dette kan ske enten ved at eleverne låner skolens computere med hjem, eller ved at skolen giver eleverne adgang til at benytte computere på skolen i et rimeligt tidsrum og omfang uden for den skemalagte undervisning." [Kilde: [Folketingets ombudsmand, 20. august 2010](#)]

2. Skolens forpligtelse til at stille devices til rådighed

Når undervisningen i skolen forudsætter, at eleven har adgang til et device, så skal det stilles til rådighed, hvis eleven ikke ønsker at medbringe eget device. Det kan også gælde mere specifikt om en bestemt type device. F.eks.:

"Hvis undervisningen baserer sig på at eleverne anvender en tablet, skal skolen stille tablets gratis til rådighed for de elever, som ikke ønsker at bruge deres eget udstyr." [Kilde: [Brev fra Undervisningsministeriet til Forsikring og Pension, 24. marts 2014](#)]

Det kan i nogle tilfælde ske ved at stille sådan et device til rådighed i skoletiden. Men hvis et device også er nødvendig til hjemmearbejde, så skal der også tilbydes device uden for den normale skoletid. Se herom for oven i afsnittet *"Hvad med hjemmearbejde og devices i hjemmet?"*.

2.1 Aftaler og evt. erstatning når skolen stiller devices til rådighed

Der står en hel del i ovennævnte [Brev fra Undervisningsministeriet til Forsikring og Pension, 24. marts 2014](#). Bl.a.:

"Som anført kan kommunalbestyrelsen eller skolelederen ikke ved aftale eller på anden måde pålægge eleverne eller forældrene erstatningsansvar i videre omfang, end hvad der følger af dansk rets almindelige regler om erstatning uden for kontrakt."

samt

"Det er kommunalbestyrelsens og skolelederens ansvar, at det kommunikeres klart og tydeligt til forældrene, at de ikke kan pålægges erstatningsansvar udover, hvad der følger af dansk rets almindelige regler om erstatning uden for kontrakt, samt at det er frivilligt, om de vil underskrive et sådant dokument."

”Det betyder, at kommunalbestyrelsen skal stille de nødvendige undervisningsmidler til rådighed, jf. folkeskolelovens § 19, stk. 1, uanset om forældrene skriver under på dokumentet eller ej.”

Så uanset om forældre underskriver eller ikke, så skal der udleveres et passende device. Hvis de skriver under på, at de vil erstatte, hvis device bliver ødelagt eller stjålet, så er aftalen ugyldig på det punkt. Dvs. der gælder alligevel kun det, der gælder, hvis de ikke havde skrevet under:

”På den baggrund mener jeg ikke der kan være tale om kontraktsansvar. Der må efter min opfattelse i stedet være tale om et deliktsansvar - det vil sige entatning uden for kontrakt.”
[Ombudsmanden citeret i ovennævnte brev fra Undervisningsministeriet]

Hvad der gælder, hvis et udlånt device bliver stjålet eller går i stykker kan i nogle tilfælde afhænge af elevens alder.

Hvis eleven med vilje har ødelagt det, så er barnet erstatningsansvarligt. Hvis det er hændeligt uheld (elevens alder taget i betragtning), så er barnet ikke erstatningsansvarligt. Man kan læse mere herom i ovennævnte brev, men det er indviklet, fordi brevs målgruppe er juristerne i Forsikring og Pension. Meget nemmere er det at læse i et brev fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, hvor Theresa Bastrup Lange har svaret på vegne af Undervisningsministeriet på baggrund af en henvendelse af 9. august 2017:

”Med hensyn til den ødelagte computer, så indeholder folkeskoleloven ikke bestemmelser om erstatning for skader, der måtte ske på undervisningsmidler, imens de er udlånt til eleverne. Spørgsmålet må derfor løses efter dansk rets almindelige regler om erstatning. Kommunalbestyrelsen eller skolens leder kan ikke ved aftale eller lignende pålægge elever eller forældre erstatningsansvar i videre omfang, end hvad der følger af dansk rets almindelige regler om erstatning – som du selv henviser til, så fremgår dette af en ankenævnskendelse fra februar 2015. Af denne kendelse fremgår det, at skolen bærer ansvaret for skolens udstyr (den udlånte computer), hvis dette går i stykker pga. et hændeligt uheld. Det er derimod en anden sag, hvis eleven har ødelagt skolens udstyr med vilje eller selv er skyld i skaden.” [Kilde: Undervisningsministeriet august 2017, kilden er vist ikke offentlig tilgængelig]

Hvad angår *”selv er skyld i skaden”*, så se oven over citatet, hvor der står *”Hvis eleven med vilje...”*.

Se også afsnittet om forsikringsforhold længere nede.

2.2 Kvaliteten af et udleveret device

Jeg har ikke fundet kilder om dette på landsplan, så dette afsnit er mest blot min egen vurdering.

Der står ingenting i lovgivningen om, at alt udleveret IT-udstyr skal være nøjagtig ens til alle elever. Det svarer lidt til, at nogle elever kan risikere at få udleveret bøger, der er mere lasede end andres.

Man kan nok ikke forlange at et udleveret device skal være nyt eller være i samme stand som klassekammeraternes.

Men man skal naturligvis kunne løse alle opgaver i undervisningen på rimelig måde ved hjælp af det udleverede device. Devices der er 5 minutter om at starte op og logge på er uacceptabelt.

Hvis det f.eks. ved gruppearbejde er almindeligt, at der involveres devices på steder, hvor der ikke er strømstik, så bør batteriet på det udleverede device nok også kunne levere strøm til dette arbejde. Ellers kunne eleven jo i den situation være årsag til at gruppen skulle sidde et mindre attraktivt sted, hvorved forældrene kunne *”føle sig presset til at lade deres børn tage deres egen computer med i skole.”* (se første afsnit).

Det vil formentlig være usaglig forskelsbehandling og i strid med det forvaltningsmæssige lighedsprincip, hvis en elev bliver udstyret med et ringere device som følge af, at forældrene ikke vil skrive under på en aftale eller nægter at erstatte et ødelagt eller stjålet device.

Specifikt for Københavns Kommune har Børne- og Ungdomsborgmesteren i forbindelse med en konkret sag om en udleveret computer til brug hjemme, svaret 24. august 2017: *”Kommunen ønsker, at eleverne i kommunens folkeskoler får de bedst mulige faglige resultater. Derfor er det besluttet, at alle de computere, som skolerne benytter i undervisningen, skal være tidssvarende*

og skal kunne opfylde de tekniske krav, som er nødvendige for at kunne bruge de moderne undervisningsplatforme på nettet.”.

3. Forsikringsforhold – med og uden eget device

Her beskrives de almindeligste forsikringsforhold både ved BYOD og når en skole stiller et device til rådighed.

Vi har kendskab til en enkelt velbeskrevet sag om en udlånt computer, der blev stjålet. Der dækkede forsikringen ikke. [Kilde: [Ankenævnet for Forsikrings kendelse i en sag i 2015 vedr. tyveri af en computer](#), der var stillet til rådighed af et gymnasie].

For at få en mere bred viden om hvad forsikringsforholdene er, så foretog Skole og Forældre København i efteråret 2017 en undersøgelse, der dækkede flere forskellige forsikringsselskaber, forskellige scenarier (eleven taber devicet, en anden elev kommer til at skubbe til det, tyveri) samt for hvert scenarie både når eleven selv medbringer og når skolen stiller til rådighed. Undersøgelsens resultater kan findes i dokumentet ”Forsikringsforhold for BYOD og når skoler udlåner computere” på www.skole-foraeldre-kbh.dk. Pt. ligger det under ”Materialer”, ”Lovstof, vejledninger og skabeloner”¹.

Nogle skoler har i skriftlige oplysninger til forældrene givet misvisende information om forsikringsforholdene. Hvis en skole vil opsummere forsikringsforholdene i nogle få sætninger, så kan det være:

- Når skolen udlåner et device til en elev, så dækker familiens forsikring normalt ikke.
- Når eleven har sit eget device med og familien har en indboforsikring, så gælder: De fleste eller alle indboforsikringer dækker, hvis devicet bliver stjålet – bortset eventuelt ved grov uagtsomhed. Ved uheld dækker familiens indboforsikring typisk kun, hvis familien har tegnet en relevant tilvalgsdækning.

Man kan skrive meget mere detaljeret om forsikringsforholdene og der kan bilaget være en hjælp. Men hvis man vil skrive kortfattet om det, så er det ekstra vigtigt at teksten har den rette balance i forhold til de faktiske forsikringsforhold. Det har teksten i rammen.

4. Når hjemmeopgaver kræver internetforbindelse – med og uden eget device

Jeg har ikke kunnet finde noget om dette, men jeg tænker, at der gælder analogt med ovenstående afsnit 1.1 om hjemmearbejde og devices i hjemmet. Dvs. en skole kan ikke forudsætte, at der er internetforbindelse i hjemmet. Hvis en skole forudsætter brug af internet til løsning af hjemmeopgaver, skal skolen stille internet til rådighed for de elever, som ikke ønsker at bruge eget internet. Dette kan f.eks. ske ved at:

- Eleven låner en af skolens devices med hjem, hvor der om devicet gælder, at den har internet via mobildata (SIM-kort) og hvor der er rækkevidde i hjemmet for det pågældende teleselskab.
- Eller ved at skolen giver eleverne adgang til at benytte internet på skolen i et rimeligt tidsrum og omfang uden for den skemalagte undervisning.
- Jeg tænker, at afhængigt af afstande og elevens alder kan kravet også opfyldes ved, at eleven låner en af skolens devices med hjem, hvis devicet har WIFI-modtager eller stik til kablet internet og der andre steder i kommunen er offentlig adgang til internet via WIFI eller kablet internet i et rimeligt tidsrum og omfang uden for den skemalagte undervisning. Det skal være et sted, der er egnet til at eleven kan lave hjemmeopgaver. Det kan f.eks. være et bibliotek der stiller bord, stol og internet til rådighed for medbragte devices. Stedet skal være i en rimelig afstand fra skole eller hjem. Hvad der er rimelig afstand, må afhænge af elevens alder.

¹ Se evt. også http://www.forsikringogpension.dk/Documents/Webpjecer/skolen_og_forsikring.pdf der dog ikke handler ret meget om computere og tablets.

Hvis eleven selv ønsker at medbringe device, men ikke ønsker at benytte egen internetforbindelse i hjemmet, så kan internetforbindelse formentlig opfyldes uden at skolen stiller et device til rådighed, hvis eleven med sit eget device kan opnå internetforbindelse med en af ovennævnte tre metoder.